

МАРТ 2022

Тошкент, Ўзбекистон

ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ФИЛОЛОГИЯ ВА ПЕДАГОГИКА СОҲАСИДА ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАР ВА РИВОЖЛАНИШ ОМИЛЛАРИ

МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ

ХАЛҚАРО | ИЛМИЙ-АМАЛИЙ | МАСОФАВИЙ | КОНФЕРЕНЦИЯ
МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ

**"ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМДА РАҚАМЛИ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ФИЛОЛОГИЯ ВА
ПЕДАГОГИКА СОҲАСИДА ЗАМОНАВИЙ
ТЕНДЕНЦИЯЛАР ВА РИВОЖЛАНИШ
ОМИЛЛАРИ"**

**"ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В
СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ:
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ФАКТОРЫ
РАЗВИТИЯ В ФИЛОЛОГИИ И ПЕДАГОГИКЕ"**

**"DIGITAL TECHNOLOGIES IN MODERN
EDUCATION: CURRENT TRENDS AND
DEVELOPMENT FACTORS IN PHILOLOGY AND
PEDAGOGY"**

Ушбу тўплам замонавий таълимда рақамли технологиялар: Филология ва педагогика соҳасида замонавий тенденциялар ва ривожланиш омилларига бағишланган тезисларни қамраб олган.

УЎК 37.018.43:004(062)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.6413021>

Ушбу тўпламнинг электрон шакли қуйидаги сайтларда

<https://tadqiqot.uz/conf/>

www.conferences.uz

Таҳририят кенгаши

1.Абдуллаева Барно Сайфутдиновна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети проректори, п.ф.д., профессор

2.Шахобиддин Саидович Ашуров

Самарқанд давлат чет тиллари институти проректори, ф.ф.н., доцент

3.Джурасев Рисбой Хайдарович

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети академиги, п.ф.д.

4.Асқаров Ахмадали

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети академиги, т.ф.д.

5.Ли Ю Ми

(Жанубий Корея) Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети PHD

6.Лутфуллаев Махмуд Ҳасанович

Самарқанд давлат чет тиллари институти профессори, п.ф.д.

7.Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович

Самарқанд давлат чет тиллари институти доценти, ф.ф.д.

8.Насруллаева Нафиса Зафаровна

Самарқанд давлат чет тиллари институти доценти, ф.ф.д.

9.Кисилев Дмитрий Анатольевич

Самарқанд давлат чет тиллари институти доценти, ф.ф.д.

10.Сувонова Нигорабону Низамиддиновна

Самарқанд давлат чет тиллари институти доценти, ф.ф.н.

11.Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич

Самарқанд давлат чет тиллари институти профессори, фалс.ф.д.

12. Муслимов Нарзулла Алиханович

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети профессори, п.ф.д.

13.Халиков Аъзам Абдусаломович

педагогика Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети профессори, п.ф.д.

14.Уразова Марина Батировна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети профессори, п.ф.д.

15.Мирсолиева Мухаббат Тухтасиновна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети доценти, п.ф.д.

16.Мамадалиев Абдумажид

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети доценти, п.ф.н.

17.Садикова Альбина Венеровна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети доценти, п.ф.н.

18.Авазов Шериммат

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети профессори, п.ф.н.

19.Мамаражабова Зулфия Нарбаевна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети профессори, п.ф.н.

20.Адилова Саодат Хусановна

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети доценти, п.ф.н.

21.Расулов Анвар Баходирович

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети бўлим бошлиғи, PHD

22.Абдазимов Азиз Абдусобирович

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети бўлим бошлиғи,

23.Рахимова Гулсанам Аширбековна -

Ўзбекистон Миллий Университети Хорижий Филология факультети Табиий йуналишлар бўйича чет тиллар кафедраси мудири

Тўпламга киритилган тезислардаги таълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир

©Муаллифлар жамоаси

©Tadqiqot.uz

Page Maker\Верстка\Саҳифаловчи: **Shakhram Fayziev**

Контакт редакций журналлов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улицв Амира Темура пр. 1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr. 1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

ПЕДАГОГИКА ЙЎНАЛИШИ

Karimova N. M. KOMMUNIKATIV TA'SIR KO'RSATISHNING O'ZIGA XOS TAMONLARI.....	6
Karimova N.M. TALABALARINI KOMMUNIKATIV FAOLIYATGA TAYYORLASHDA AXBOROT VA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING YO'LLARI.....	8
Jumayeva Z.B, Bobojonov D. "HELLADOS" HIKOYASIDAGI OBRAZLAR TALQINI.....	10
Ibragimova N.I. MAKTABDA MATEMATIKA O'QITISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLAR - TA'LIM SHAKLI SIFATIDA.....	12
Kamolova M. BEHZOD FAZLIDDIN IJODIDA O'XSHATISHLARNING QO'LLANILISHI.....	15
Jabborova S.S. MEHNAT QONUNCHILIGIDA XODIMNI MALAKASINI ANIQLASHDA ATTESTATSIYA VA UNI O'TKAZISHNING HUQUQIY TARTIBGA SOLINISHI.....	17
Naimova D.A. O'RTA OSIYOLIK ALLOMALARNING TABIAT VA EKOLOGIYA HAQIDAGI FIKRLARI.....	20
Qosnazarova P. Q. JÁMIYETTE EKOLOGIYALIQ DÚNYAQARASTIÑ JETIKLIGIN TÁMIYNLEWDIÑ SALAMAT RUWXIY ORTALIQQA TÁSIRI.....	23
Samandarova S.A. O'YIN TEXNOLOGIYASI VOSITASIDA INGLIZ TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARNING OG'ZAKI NUTQINI RIVOJLANTIRISH.....	25
Sharipova Sh.A. O'QUVCHILARNING OG'ZAKI VA YOZMA NUTQNI RIVOJLANTIRISHDA ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARINING O'RNI.....	27
Sobirov D.A. MAQSUD SHAYXZODA IJODI TALABALAR NIGOHIDA.....	29
Sobirov.D. IKKI YURT DILBANDI.....	31
Suvonova N.Sh. TARIX FANINI O'RGANISHDA SIVILIZATSIVAVIY YONDASHUV.....	33
Nabiev E.B. XX ASR BOSHLARIDA TURKIYA DAVLATINING ICHKI VA TASHQI SIYOSATI VA UNING JAHON HAMJAMIYATIDAGI O'RNI.....	36
Сапохонов Х, Солиева Х. О. НРАВСТВЕННЫЙ ИДЕАЛ - КРИТЕРИЙ ДУХОВНОГО СОВЕРШЕНСТВА.....	39
Куйлиев Б.Т. СИЁСИЙ ОБРАЗНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ЎЗИГА ҲОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	42
Ярашова Н.Ж. МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАР МУЛОҚОТИДА БОЛАЛИК ЛИНГВОПСИХОЛОГИЯСИ..	44
Umarova U.U. "MUNOSABATLAR. BINAR MUNOSABATLAR" MAVZUSINI O'QITISHDA "DOMINO" METODIDAN FOYDALANISH.....	46
Djurayeva R.K. AKADEMIK LITSEYLARDA MATEMATIKA O'QITISHNING ZAMONAVIY METODLARI VA USULLARINI QO'LLASH.....	48

ФИЛОЛОГИЯ ЙЎНАЛИШИ

Abdunabiyeva M. "BOBURNOMA" DA GEOGRAFIK NOMLARNING ETIMOLOGIYASI.....	51
Abdurakhimova M. CASE STUDY METHODOLOGY IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	54
Oripova K.E. INGLIZ TILIDAGI ANTONIMLARNING SEMANTIK JIHATLARI.....	56

**"MUNOSABATLAR. BINAR MUNOSABATLAR" MAVZUSINI O'QITISHDA
"DOMINO" METODIDAN FOYDALANISH.****ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА ДОМИНО ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ТЕМЫ
"ОТНОШЕНИЕ. БИНАРНЫЕ ОТНОШЕНИЯ".****USING THE DOMINO METHOD FOR TEACHING THE TOPIC
"ATTITUDE. BINARY RELATIONS".****Umarova Umida Umarovna**Buxoro davlat universiteti Metematik analiz kafedrasida katta o'qituvchisi
umida.umarova.2019@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada "Munosabatlar. Binar munosabatlar" mavzusini o'qitishda "domino" metodidan foydalanilgan. Domino usulidan asosan o'qituvchilar va matematiklar foydalanmoqdalar, bu "Hisoblanuvchi misoli" + "Unga javob" formatidagi kartochkalarini tuzishning qulayligi bilan izohlanadi. O'yinni o'tkazish uchun domino kartochkalarini tayyorlash kerak. O'qituvchi ularni ishlab chiqadi, o'quv materialini to'liq qamrab olishga, shuningdek uning murakkablik darajasiga e'tibor qaratadi.

Kalit so'zlar: O'qituvchi, interfaol metod, metod, o'qitish texnologiyasi, domino, munosabat, binar munosabat.

"Munosabatlar. Binar munosabatlar" mavzusi bo'yicha amaliy mashg'ulotini o'tkazishda darsda jamoaviy ishlashni ta'minlaydigan "Domino" interfaol metodidan foydalanamiz. Domino - bu kattalar va bolalar sevadigan keng tarqalgan o'yin. Hozirgi vatda uning ko'p turlari mavjud, ammo ularning ar biri kartochkalar (yoki suyaklar) zanjirini yaratishga aratilgan. Kartochkalar soni yetarlicha katta bo'lishi kerak, ammo dars davomida har bir guruhdagi talabalar soniga to'rg'i keladigan kartochkalar sonini tanlash kerak bo'ladi. Oldindan tayyorlangan ko'p miqdordagi kartochkalar o'qituvchiga har bir guruh uchun turli xil topshiriqlardan foydalangan holda (ular bosha guruhdan oldindan topshirilarni o'rgana olmaydi). Ta'kidlash kerakki, ushbu interfaol o'qitish usulidan foydalanish uchun o'qituvchi domino kartochkalarini ishlab chiqishda juda ko'p tayyorgarlik ishlarini bajarishi kerak. Har bir dars boshlanishidan oldin, u mavjud kartochkalarini ko'rib chiqishi va kerakli tarkib bilan kerakli miqdorni tanlashi kerak.

Ushbu usul yordamida nazorat qilish yoki o'z-o'zini boshqarish bir necha usul bilan amalga oshiriladi:

- An'anaviy domino. Stolga tartibsiz qo'yilgan kartochkalarini talabalar olishadi, o'yinda butun guruh qatnashadi. Natijada bitta zanjir.

- Shaxsiy domino. Har bir talaba o'z zanjirini yaratadi.

- Jismoniy domino. Talabalar stolga kartochkalarini qo'ymaydilar, balki zanjirda o'zlari qatnashadilar. Bu nafaqat bilim ustidan nazoratni amalga oshirish, balki, talabalarning madaniyatini ham baholash imkonini beradi.

- Mini domino. Guruh bir nechta jamoalarga bo'lingan, har bir jamoaga o'zlarining shaxsiy domino kartochkalari beriladi. Bu yerda musobaqani o'tkazish mumkin, kim birinchi bo'lib to'g'ri zanjirni o'rnatgan jamoa g'olib bo'ladi. Shuni ta'kidlash kerakki, bu holda kartochkalar to'plami har bir jamoa uchun bir xil bo'lishi kerak yoki qiyinchilik jihatidan bir xil bo'lishi kerak, chunki g'olib jamoani aniqlashda nafaqat zanjirning to'g'riligi, balki sarflangan vaqt ham inobatga olinadi.

"Domino" metodini "Munosabatlar. Binar munosabatlar" mavzusi bo'yicha amaliy mashg'ulotda qo'llashda kartochkalarini quyidagi tartibda tuzishimiz mumkin:

Domt=Imt=N refleksiv.	Implikasiya amali	Domt={1,4,9,...,n ² ,...} Imt=N antirefleksiv.	1, 2 ⁴ -1, 2 ⁹ -1, 2 ⁿ -1.
faqat x chin va y yolg'on bo'lgandagina yolg'on bo'lib, qolgan hamma hollarda chindir.	N to'plamda anilangan uyidagi binar munosabatlar anday xossaga ega ekanligini anilang, ularni anilanish va o'zgarish sohalarini toping: $\forall (a,b \in \mathbb{N}),$ $atb \Leftrightarrow a=b^2$.	M ₁ , M ₂ , M ₃ va to'plamlarning ar birida nechtadan binar munosabat anilash mumkin?	M ₁₀ to'plamda $\forall (a,b \in M_{10}) atb$ $\Leftrightarrow b > a^2$ anilangan binar munosabatlarni anilanish va o'zgarish soalarini toping. Ularning har biri anday xossalarga ega ekanligini toping.
$\tau^2 = \{<1,1>\}$.	ha	$\tau \cdot \sigma = \{<1;2>; <2;2>;$ $<1;1>\}, \sigma \cdot \tau = \{<1;2>;$ $<1;3>, <2;2>, <3;2>;$ $<3;3>\}$.	Domt= Imt={1,2}, refleksiv, simmetrik, antisim-metrik, tranzitiv.
A-tekislikdagi barcha to'ri chizilar to'plami bo'lsin. Ixtiyoriy a,b tug'ri chiziqlar uchun $atb = a \perp b$ bo'lsa, τ perpendikulyarlik munosabati: simmetrik bo'ladimi?	to'plamda $\tau = \{<1,2>, <2;2>, <1;3>\}$ va $\sigma =$ $\{<1;1>, <2;2>, <3;1>\}$ binar munosabatlar aniqlangan bo'lsin, u xolda $\tau \cdot \sigma$ ni hisoblang?	N to'plamda anilangan quyidagi binar munosabatlar qanday xossaga yega ekanligini anilang, ularni anilanish va o'zgarish soalarini toping:	N to'plamda anilangan uyidagi binar munosabatlar anday xossaga yega yekanligini anilang, ularni anilanish va o'zgarish soalarini toping:

Guruh talabalarining barchasiga domino kartochkalari tarqatiladi va biror talaba kartochka quyi qismida berilgan savol-topshiriqni o'qib, javobini aytadi. So'ng, savol-topshiriqni o'qib, javobini qolgan talabalardan kartochkasi yuqori qismida joylangan natija bilan tekshiriladi, javob aks etgan talaba ajratilgan savol-topshiriqni o'qib, javobini aytadi va hokazo. Shunday qilib, barcha talabalar savol-topshiriqni bajarishda qatnashadi va ular to'g'ri bajariladi. Bu metodni ma'ruzaning oxirida yoki amaliy mashg'ulotning boshida o'tkazish maqsadga muvofiq bo'lardi.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Умарова У.У. Роль современных интерактивных методов в обучении темы "Множество и операции над ними". Вестник науки и образования 94:2020. № 16. часть 2, С. 21-24.

2. Умарова У.У. Применение триз технологии к теме "Нормальные формы для формул алгебры высказываний". Наука, техника и образование. 72:8 (2020) С. 32-35.

3. Umarova U.U., Beshimova D.R. Hyperspace and cs-network. Journal of Global Research in Mathematical Archives. №6 (2019), pp. 28-30.

4. Меражова Ш.Б., Умарова У.У. Аппроксимация первой краевой задачи разностной моделью для уравнения смешанного типа. "Молодой учёный", 2017, С. 10-12.